

Posudek oponenta rigorózní práce

Jméno uchazeče: **Mgr. Hana Jandová**
Název rigorózní práce: **Rozhodčí doložky a jejich dopad na civilní a exekuční řízení s důrazem na aktuální judikaturu**
Jméno oponenta: **JUDr. Zdeněk Pulkrábek, Ph.D.**

1. Obsah práce

V práci lze rozlišit dvě části. Byť autorka píše, že jejím cílem není vyčerpávající pojednání o rozhodčím řízení, první pomyslná část, tvořená kapitolami 1 až 5, je téměř úplným výkladem o české právní úpravě rozhodčího řízení. První kapitola („*Rozhodčí řízení*“) pojednává o hlavních otázkách rozhodčího řízení, včetně jeho teorií. K úplnosti chybí snad jen výklad o samotném průběhu řízení, byť o některých jeho aspektech píše autorka jinde (zejména v pododdíle 1.5.1. nazvaném „*Poučovací povinnost rozhodce*“). Ve druhé kapitole probírá „*Souběh rozhodčího a občanského soudního řízení*“, což by s ohledem na název práce měla být jedna ze stěžejních pasáží (ale není, zabírá něco málo přes pět stran, což svědčí o ne zcela vhodně zvoleném názvu). Třetí kapitola popisuje „*Kontrolní a pomocné funkce soudu vůči rozhodčímu řízení*“, včetně řízení o zrušení rozhodčího nálezu. Čtvrtá a pátá jsou věnovány mezinárodnímu prvku („*Rozhodčí řízení s mezinárodním prvkem*“ a „*Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů v rámci vnitrostátní úpravy*“).

Po těchto kapitolách následuje pomyslná druhá část – šestá kapitola nazvaná „*Vývoj judikatury*“ týkající se rozhodčích doložek“. Je nejdelší ze všech (cca 45 stran z cca 145 stran textu) a je zřejmé, že na něj se autorka soustředila nejvíce, což ostatně avizuje v Úvodu a odpovídá to i autorčiným praktickým zkušenostem). Autorka zde třídí judikaturu posledních přibližně 10 let, jejímž leitmotivem je postupné omezování rozhodčích doložek ve spotřebitelských věcech, ukončené razantním zásahem zákonodárce v roce 2016. Tento poznatek a konstatování, že rozhodčí řízení bylo mechanickou aplikací restriktivní judikatury „degradováno“ či „dehonestováno“, lze považovat za jakýsi závěr práce.

Práce se tedy skládá ze dvou relativně samostatných částí, které by tematicky obstály samy o sobě.

2. Použité metody a prameny

Autorka uvádí, že použila „*zejména metody deskripce, analýzy a kompilace*“, což je výstižné. Popisuje rozhodčí řízení a vývoj judikatury, přičemž kompiluje prameny, zejména judikaturu, které analyticky roztřídila. Pomine-li se závěr o dehonestování rozhodčího řízení, který je nasnadě, není zde žádná hlubší syntéza. Není zde ani argumentace pomocí principů.

Z práce vlastně nejsou příliš zřejmé autorčiny názory. Např. pokud jde o rozhodčí doložky ve spotřebitelských věcech vůbec – patří do nich nebo ne? Jaká by měla být právní úprava? Autorka v závěru uvádí, že nastínila své úvahy *de lege ferenda*, což se týká i této základní otázky, bohužel se však omezila na stručný návrh, aniž by se skutečně pustila do úvah, do argumentace. Právě to by se nabízelo, když – jak už řečeno – hlavním motivem práce byl „*Počátek konce rozhodčích doložek ve spotřebitelských věcech*“ (což je název oddílu 6.1). A když už se její návrh inspiroval existencí zvláštního slovenského zákona o spotřebitelském rozhodčím řízení (č. 335/2014 Z. z.), nabízela se také komparace – nastudovat blíže slovenské důvody, argumenty a zkušenosti (kromě důvodové zprávy ke slovenskému zákonu existují komentáře, které bylo možné pomocí

meziknihovních služeb obstarat). Pro zaměření práce by to možná bylo užitečnější, než rozsáhlý obecný výklad o rozhodčím řízení (aniž bych ho chtěl snižovat, je dobrý). Možné by také bylo prozkoumat, zda se s problémem zneužívání rozhodčího řízení setkaly i země, v nichž rozhodčí řízení ve svobodných podmínkách funguje mnohem déle než u nás nebo na Slovensku, a jak na ně reagovaly.

Uvádí-li autorka v závěru práce, že se snažila polemizovat s odbornými články, dovoluji si tomu oponovat, protože jsem několikrát narazil nanejvýš na konstatování, že s tím či oním souhlasí či nesouhlasí. Příkladem nedostatku kritického myšlení je slepé přijetí názoru, že rozhoduje-li soud bez jednání, nemusí aplikovat § 118a o. s. ř., byť předtím autorka píše o důležitosti předvídatelnosti rozhodnutí, zvláště v jednoinstančním řízení.

Pokud jde o použité prameny, z výše uvedeného vyplývá, že autorka se – s dále uvedenou výjimkou – omezila na tuzemskou literaturu a judikaturu (jedna citace německého komentáře je zanedbatelná a vlastně i zbytečná). Tu zpracovala ve značné a dostatečné míře. Ocenit je třeba i pozornost věnovanou judikatuře ESLP a ESD.

3. Formální stránka práce

Práce je dobře napsaná, s minimem jazykových chyb (jednou autorce uniklo plzeňské „žalobcovo návrhem“). Členění textu je přehledné. Citace jsou řádné.

4. Závěrečné hodnocení

Jak řečeno, práce je do značné míry popisná. Autorka si předsevzala zmapovat judikaturu a ukázat postupné omezování rozhodčích doložek ve spotřebitelských věcech, jakož i dopad toho na celkové vnímání rozhodčího řízení. Na hlubší úvahy rezignovala. Až na určité náznaky si nepoložila základní otázku, zda a čím se liší spotřebitelské a nespotebitelské rozhodčí řízení a zda např. důvody, pro které podnikatelé volí rozhodčí řízení, platí i pro žaloby podnikatelů proti spotřebitelům. Opravdu mají např. rozhodčí doložky spojené se smlouvami o úvěru sloužit k rychlejšímu, levnějšímu a pružnějšímu vyřešení *sporu o právo*? Anebo jde jen o to, aby různí poskytovatelé úvěrů proti svým klientům získali *rychlé exekuční tituly*, bez toho, že by někdo přezkoumával jejich smluvní podmínky? Úvahy o těchto otázkách by mohly dát i upřímnou odpověď na otázku nezávislosti a nestrannosti rozhodce. Zajímavá by přitom mohla být i statistika: Byli rozhodci, jejichž nálezy soudní praxe zpochybnila, univerzální, anebo byli činní jen pro určité „klienty“? Obrací se podnikatelé žalující spotřebitele masově i na „RHSKAK“?

Přes uvedené uzavírám, že práce je slušná, a **doporučuji ji k obhajobě**.

5. Otázka k obhajobě

Před obhajobou necht' se autorka ještě hluboce zamyslí nad svým argumentem, že „*extrémním výkladem by bylo možné dojít k závěru, že i soudy jsou ekonomicky závislé na žalobcích a soudních poplatcích*“ (s. 116), jímž autorka přitakává novější judikatuře Nejvyššího soudu k ekonomické závislosti rozhodce. Myslím, že tu jsou podstatné rozdíly, které takovou argumentaci vylučují...

V Plzni 29. 10. 2019

Zdeněk Pulkrábek